

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Pedagogická fakulta JU v Č. Budějovicích

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 16.8.2006

Diplomant Kittlerová Lenka

Aprobace: učitelství pro základní školy – Přírodopis - zeměpis

Vedoucí diplomové práce

RNDr. Jarmila Kobzová, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hlavový index ve vztahu k vybraným genetickým a regionálním faktorům
(téma)

Práce se zabývá vztahy hodnot hlavového indexu k faktorům, které jejich velikost určují. Těmi častěji diskutovanými jsou faktory dědičné a komplikované faktory regionální.

Diplomantka vycházela ze zjištění základní tělesné charakteristiky dětí a jejich rodičů a základní charakteristiky hlavové (největší délka a šířka hlavy, obvod hlavy, hlavový délko-šířkový index), regionu (kraj) a velikosti obce, v níž proband žije). Pokusila se ověřit závislosti a působení trendů současné doby, eventuálně zjistit nové odchylky.

Zkoumaný soubor tvoří 350 dětí, chlapců a dívek stejným dílem, věku 4-15 let, a jejich obou rodičů, eventuálně alespoň jednoho rodiče. Byly zjišťovány korelační koeficienty, které hodnotí těsnost vztahů pro lineární závislost hodnot hlavového indexu mezi rodiči a dětmi, eventuálně mezi sourozenci, a to stejného i různého pohlaví. Dále bylo zjišťováno, jaké je procentické zastoupení hodnot index cephalicus v obcích s různým počtem obyvatel a ve dvou regionech – kraji Vysočina a kraji Jihočeském. Kromě toho práce sleduje i vývoj základních tělesných i hlavových parametrů během věku, včetně srovnání s několika reprezentativními referenčními soubory.

Diplomová práce má obvyklé členění, jednotlivé kapitoly obsahují uvedení do problematiky, metodiku šetření i zpracování dat, literární rešerši, výsledky, diskusi a závěry. Podstatnou součástí práce je bohatá příloha s mnoha tabulkami základního typu i srovnávacími (počet 48) a 32 grafy. Seznam použité literatury čítá 23 citací.

Práce je značně podrobně zpracována, je přehledná, členitá a bez velmi podstatných chyb.

Připomínky a dotazy

- Dovození sekulárního trendu ve výšce, hmotnosti, délce či hlavových rozměrech během růstu není na podkladě uvedeného možné, poněvadž z tak nedostatečného vzorku ($n = 3-15$) v jednotlivých věkových kategoriích není přípustné vycházet (str. 19). Lze pouze konstatovat odlišnosti zkoumaného vzorku a uvést, co mohou naznačovat. Tvzení na str. 28 dolní odst. a 29 horní odst. (i jinde) není dostatečně podloženo (malý a nerovnoměrně rozložený vzorek)
- Statistickou průkaznost rozdílů hodnot naopak získáváte použitím vhodných statistických metod (str. 42).
- Provádění mechanického srovnávání vzorku s řadou souborů, zejména starších, více méně postrádá smysl. Zhodnocení tělesné výšky a hmotnosti pouze dokládá, že vzorek se nevymyká z mezí hodnot normální populace (str. 19 a dál)
- Lze najít chyby v tabulkách t-testů (tab srov. 2a, 3a)
- Poznámka pod tabulkami t-testů – nejedná se o vztah, ale o rozdíl průměrných hodnot (srov. tab. 1-7)
- antropometrická měření jsou zdrojem poznatků o zdravotním stavu jedinců (?)
- Co je myšleno formulací, že sledovaný soubor je tělesně normální? (Str. 24). Ve výšce se jeví statisticky významně odlišný od normativního referenčního souboru (Bláha a kol. 1999)
- obvod hlavy u chlapců ve 3 letech má průměrnou hodnotu 50 cm, ne 49 (str. 4), v dospělosti u mužů 57 cm, ne 55
- Jaký je rozdíl mezi vzorkem 238 dětí, u nichž byli změřeni oba rodiče a dalšími 38 dětmi, kde byli změřeni také oba rodiče? Str. 7.
- Tělesná výška vzorku od 11 let vzrůstá nebo kolísá? (Str. 18 – Výsledky a str. 40 - Závěr)
- Odkud je převzat termín „střední školní věk“?
- Formulace typu „trend se prokázal či neprokázal, prokázal se lépe nebo méně“ – např. str. 31 a jinde – jsou málo vhodné.
- Str. 33, 44 – lepší formulace u věkových kategorií – od 31 let = od 31,00, nad 31 let = od 32,00.
- Odst. 2 na str. 34 – je těžko pochopit, co se autorka snaží říci
- Lze mít výhrady k anglickému překladu anotace
- Formulace typu – korelační koeficient „vyšel“ větší, více „jak“ 10000 obyvatel, nepravidelnosti „kvůli“ malému souboru (str. 31, 37 i jinde) nejsou vhodné
- Chyby v citacích (např. Fetter, Kobzová, Knussmann, Krásničanová, Menzelová, Ptáčková aj.)

Celkové zhodnocení

Autorka provedla dosti rozsáhlý sběr antropometrických dat v terénu, zpracovala je za použití celé řady statistických metod, výsledky uvedla do tabulek a pro názornost doprovodila řadou grafů. Hlavní cíle práce, týkající se vztahu velikosti hlavového indexu k faktorům genetickým i negenetickým, přístupným antropologickému zkoumání, splnila. Nepřesnosti a nejednoznačnosti je možno nalézt zejména v textové části, přičemž stěžejním problémem je vyvozování závěrů pro vývoj řady tělesných rozměrů během věku dítěte z nedostatečného množství dat (v ročních věkových kategoriích je malý počet probandů). Této části práce byla věnována nadměrná a převážně mechanická pozornost na úkor lepšího propracování hlavního úkolu práce, kde bylo možno hledat ještě další řešení. Řada vyjmenovaných chyb souvisí, jak je obvyklé, se závěrečným spěchem při nedostatku času ve finální části zpracování diplomního tématu.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

RNDr. Jarmila Kobzová, Ph.D.

v. r.

.....
Podpis vedoucího diplomové práce

V Č. Budějovicích dne 20.1.2006

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------